

Zveza Ljudskih Tradicijskih Skupin Slovenije
Slovenian CIOFF® National Section

Bilten

Št. 1, letnik XIII.

januar 2014

Vsebina

Magdalena Tovornik:	Beseda predsednice	3
Urška Gazdič:	Dvajset let veteranov "Tine Rožanc"	4
Janja Ravnikar:	V letu 2014 praznujejo	5
dr. Peter Suhadolc:	40. obletnica TFS Stu ledi	6
Bogdan Kumperger:	8. Mednarodni folklorni festival Od Celja do Žalca	7
Maša Kumperger:	Aktiv mladih v Zacatecasu	8
dr. Bruno Ravnikar:	Vabilo na sejem v Pendiku	9
mag. Andrej Košič:	Po poteh šaleškega godca	10
Zora Slivnik Pavlin:	Dober dan, Kitajska!	12
mag. Anja Soršak:	43. Svetovni kongres CIOFF®	16
foto:	FS Emona – veterani na Kitajskem; Slovenska delegacija na CIOFF® skupščini 2013 v Zacatecasu	20

Bilten je brezplačno glasilo članov Zveze ljudskih tradicijskih skupin Slovenije in izhaja štirikrat letno.

Naslov: Zveza ljudskih tradicijskih skupin Slovenije
Glavni trg 7
p. p. 173
4000 Kranj
e-pošta: cioff-slovenia@cioff.org
internet: www.zltss.si

Bilten ureja Uredniški odbor:

glavna urednica	Janja Ravnikar
član	Janez Florjanc
član	Božidar Fabjan

Prispevke pošiljajte na: janja.ravnikar@gmail.com

Bilten se nahaja tudi na spletni strani ZLTSS: www.zltss.si.

Vsebina člankov izraža avtorjevo mnenje in ne mnenja uredniškega odbora.

Naslovnica: Bogenšperk (Dvor pri Bogenšperku, Šmartno pri Litiji).
Valvasor: Slava Vojvodine Kranjske XI, 620 diff.

Beseda predsednice

Dragi prijatelji, ob vstopu v novo leto 2014 vam vsem želim veliko sreče, osebnega in folklornega zadovoljstva in tudi veliko uspehov pri ohranjanju slovenske nesnovne kulturne dediščine. Leto 2013 je za nami in na naši zadnji seji Upravnega odbora (UO) in Strokovnega sveta (SS) smo že slišali podatke o CIOFF® festivalih, ki so potekali v Sloveniji, in o gostovanjih naših članic na CIOFF® festivalih po svetu. Zadovoljivo smo napredovali tudi pri izmenjavi s folklornimi skupinami pri naših sosedih, gotovo pa za to obstaja še veliko možnosti. O vsem tem bomo podrobno govorili na Zboru članic ZLTSS, ki ga načrtujemo spomladi, najverjetneje sredi marca 2014. Ob tej priložnosti vas bomo tudi podrobneje seznanili z našim sodelovanjem na ravni svetovnega CIOFF®, tako na pomladnem sektorskem sestanku v Bakuju kot na jesenskem in prav tako na Kongresu CIOFF®, oboje v Zacatecasu.

Omenila sem našo zadnjo sejo UO in SS, ki je, mislim, da prvič v času našega delovanja, potekala na italijanski strani, na sedežu folklorne skupine naših rojakov *Stu ledi* v Dolini pri Trstu. Ta skupina je letos praznovala 40. obletnico svojega delovanja, zato se nam je zdelo prav, da jim podelimo priznanje ZLTSS in da jim tudi z organiziranjem našega sestanka pri njih dokažemo, da sodijo v našo folklorno družino in v skupno slovensko kulturno dediščino.

Visoke obletnice je v letu 2013 praznovalo kar nekaj naših članic. Kljub temu, da smo se jasno dogovorili o tem, da nam to pravočasno sporočate, se to v nekaterih primerih žal ni zgodilo. Predvsem ne pravočasno, da bi lahko pripravili *Priznanje ZLTSS* in ga tudi podelili na svečanem koncertu ob jubileju. Škoda, saj je to edina zahvala, ki jo lahko delimo ne le s folklorno skupino, ki praznuje, ampak tudi z zvestim občinstvom, brez katerega tudi naša dejavnost ne bi bila takšna, kot je.

Mnoge skupine naše članice tudi sicer med letom prirejate javne nastope. Nekateri nas na prireditve povabite, druge ne. Kadar vabilo pride do predsednice, praviloma pride le nekaj dni pred prireditvijo, tako da moram velikokrat svojo prisotnost opravičiti. Prav posebej to velja za poletne mesece, ko sem veliko zdoma. Vabil redno tudi ne prejemajo regijski koordinatorji, ki vaše skupine zastopajo v naših organih. Da ne bo nesporazuma – prav vsi, ki se odločate za te vrste prireditev, si zaslužite vso pohvalo. Prosim pa vas, da vodstvo ZLTSS s tem seznanite

čimprej, tudi, če vabilo še ni natisnjeno, saj dandanes veliko komuniciramo preko računalnika. Tako bomo lahko uživali skupaj z vami in se vam s priznanjem tudi pravočasno oddolžili za vaše delo.

Naj bo tudi leto 2014 polno nastopov, doma in v tujini. Srečno!

Magdalena Tovornik, predsednica ZLTSS

Dvajset let veteranov "Tine Rožanc"

Letos mineva 20 let, kar so se nekdanji člani folklorne skupine "Tine Rožanc" sestali in domislili ustanoviti svojo veteransko skupino. Rečeno – storjeno in že na letnem koncertu folklorne skupine leta 1994 so nastopili s svojo lastno koreografijo gorenjskih plesov. Uspeh jim je dal nov zagon in kmalu so razširili svoj prvotno skromen repertoar z novimi plesi. V dvajsetih letih niso nastopali le doma, ampak z zadovoljivim uspehom tudi v Veliki Britaniji, Franciji, Češki republiki, Italiji, Belgiji, Nemčiji, Avstriji, BiH, Srbiji, Turčiji, Rusiji, Egiptu ter na Hrvaškem in Nizozemskem.

Svoj dvajsetletni jubilej bodo okronali s sporedom 1. februarja 2014 ob 19. uri v Domu Španskih borcev v Ljubljani. Ob tej priliki se bodo predstavili tudi gostje, ki so v preteklem času sodelovali s skupino na mednarodnih prireditvah. Tako bomo lahko videli mlado skupino "Tine Rožanc" ter vokalno-instrumentalno skupino "Katanija". Ne bodo manjkali niti pogosti spremljevalci na mednarodnih nastopih, člani odličnega vokalnega okteta "Deseti brat". Za posebno poslastico bo poskrbel znani citrar Tomaž Plahutnik, ki bo spremljal koroške pesmi sopranistke Anamarije Lazarevič. Večer, ki vsekakor nekaj obeta.

Urška Gazdič

V letu 2014 praznujejo

Članice ZLTSS smo po elektronski pošti zaprosili, da nam posredujejo podatke o njihovih okroglih obletnicah v letu 2014. Prejeli smo naslednje podatke:

- V letu 2014 praznuje **20 let obstoja FS Tine Rožanc Veteran**. Slavnostni koncert bo 1. februarja 2014 ob 19. uri v Domu Španskih borcev v Ljubljani.
- **FS KUD Triglav Srednja vas v Bohinju** v letu 2014 praznuje **40 let ustanovitve**. Koncert načrtujejo na zadnjo soboto v februarju, v kulturni dvorani Ažmanovega doma v Bohinjski Bistrici, ob 19.30. uri.
- **AFS Študent iz Maribora** bo s celovečernim koncertom obeležil **50. leto delovanja** v soboto, 24. maja 2014.
- V letu 2014 praznuje **SloFolk 10. obletnico obstoja**. Festival bo potekal od 24. do 29. 4. 2014 v Novem mestu, Artičah, Šentvidu pri Stični in v Velikih Laščah. V okviru festivala bo vsak večer večerni koncert ob 19. uri, in sicer: 25. 4. v Velikih Laščah, 26. 4. v Šentvidu pri Stični, 27. 4. v Artičah, 28. 4. v Novem mestu.
- **Folklorna skupina KD Anton Stefanciosa Rogatec** praznuje v letu 2014 **30. obletnico**, katero bodo obeležili konec meseca aprila ali konec meseca maja.
- V letu 2014 praznuje svojo **20. letnico delovanja folklorna skupina Juliana**. Skupina že od vsega začetka deluje kot folklorna sekcija v Kulturno športnem društvu Hrušica pri Jesenicah. Točnega datuma, kdaj bodo organizirali koncert ob okrogli obletnici, še nimajo, okvirno pa se bo to zgodilo na slavnostni prireditvi v oktobru.
- **KUD Oton Župančič iz Vinice** bo v letu 2014 praznovalo **50 let delovanja**. Praznovanje bodo razdelili na več dogodkov. Osrednji dogodek bo predvidoma konec oktobra ali najkasneje do prve polovice novembra 2014.
- V letu 2014 praznuje **40. obletnico Folklorna skupina Rej Šmartno pri Slovenj Gradcu**. Koncert bo 15. 11. 2014.

Podatki so objavljeni tudi na spletni strani ZLTSS: www.zltss.si.

Janja Ravnikar

40. obletnica TFS Stu ledi

Tržaška folklorna skupina Stu ledi je v letu 2013 slavila svojo 40. obletnico delovanja, ženska pevska skupina, ki deluje pod njenim okriljem, pa svojo 35. obletnico. Na večeru v občinskem gledališču F. Prešerna v Boljuncu se je 9. novembra zbrala številna zvesta publika. Prisotni so bili tudi gostje iz folklornih krogov in združenj iz Slovenije in Italije, županja občine Dolina Fulvija Premolin in drugi vidni predstavniki zamejskega življa.

Folklorni začetki na tržaškem segajo v prva poveljna leta, ko so predvsem na šolah občasno delovale plesne skupine, ki so vadile stilizirane plesne. V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja so po breških vaseh nekaj let delovale vaše folklorne skupine, ki so kmalu razpadle. Z nekaterimi plesalci teh skupin je bila na pobudo Nadje Kriščak ustanovljena folklorna skupina, ki je delovala v tržaškem dijaškem domu. 15. februarja 1973 je bila tudi formalno konstituirana TFS Stu ledi, ki od tedaj neprekinjeno deluje. V skupini je v vseh teh letih plesalo zelo veliko število mladih in manj mladih iz Trsta in okoliških vasi. Ob začetnih tržaških in istrskih spletnih je skupina v sedemdesetih in osemdesetih letih prikazovala tudi več plesov tako slovenskih pokrajin kot tudi narodov iz bivše Republike Jugoslavije. V zadnjih dvajsetih letih se je posvetila predvsem plesom Slovencev dežele Furlanije Julijske krajine. Skupina je delovala pod mentorstvom umetniških vodij Nadje Kriščak, Stojana Petarosa, Laure Cunja in Petra Suhadolca, ki skupino vodi v zadnjih letih. Skupina je nastopala in gostovala v Republiki Sloveniji in v Italiji, pa tudi v Avstriji, Franciji in v republikah bivše Jugoslavije.

Ob peti obletnici delovanja je nastala še ženska pevska skupina, ki v glavnem izvaja ljudske pesmi. Pevke so do danes posnele tri zgoščenke, in sicer *Da pa nacò ...*, *Tam gori za našo vasjo* in predlani *Ena svetla luč gori*. V svoji pevski karieri so žele velike uspehe in na tekmovanju »Orlando di Lasso« v Rimu osvojile drugo mesto v kategoriji ljudsko petje. Na deželni zborovski tekmovanju Corovivo se je skupina letos uvrstila v najvišjo kakovostno zborovsko kategorijo. Skupino danes vodi Katja Lavrenčič.

Pod okriljem Tržaške folklorne skupine je nekaj let delovala tudi otroška folklorna skupina, ki je nadaljevala tradicijo starejše z upanjem, da mladim rodovom posreduje bogastvo in pripadnost lastnim koreninam. Skupina je pod vodstvom Monike Sulli z zelo

dobrimi rezultati nastopala na območnih in regijskih srečanjih po Sloveniji, na raznih folklornih otroških taborih, gostovanjih ter festivalih. Žal je to delovanje po nekaj letih prenehalo.

V pestrem novembrskem koncertnem programu so tržaški plesalci prikazali dva spleta: v začetku *splet istrskih plesov* v postavitvi Stojana Petarosa in na koncu *tržaško šagro*. Pevska skupina je ubrano zapela več pesmi iz svojega bogatega repertoarja. Program so sooblikovali še folklorna skupina iz Predgrada in istrska skupina Vruja, ki jo vodi Marino Kranjac. Predgrajski folkloristi so v prvem delu predstavili plese iz Bele krajine, v drugem delu pa so žal zaplesali na Avsenikovo polko »Na Golici«, ki v folkloro ne sodi, pa še to s posneto glasbo. Godci Vruje so svoj program uvedli s pesmijo iz Buj *San Martin* ob bližajočem se prazniku ter nato izvrstno prikazali glasbeno raznolikost Istre.

Na koncu so skoraj vsi člani prejeli Maroltova priznanja za večletno delovanje. Predsednik skupine Marjan Spetič je od dolinske županje za svoje nad dvajsetletno predsedovanje skupini in za svojo skoraj štiridesetletno predanost folklori prejel najvišje občinsko priznanje – *Odličje prijateljstva*. Skupino je počastila s priznanjem tudi »Zveza ljudskih tradicijskih skupin Slovenije«, in sicer na začetku seje Upravnega odbora in Strokovnega sveta, ki je konec novembra potekala na sedežu skupine v Trstu.

dr. Peter Suhadolc

8. Mednarodni folklorni festival Od Celja do Žalca

Tudi v letu 2013 je Medobčinsko kulturno društvo »Od Celja do Žalca« organiziralo mednarodni folklorni festival, ki se je odvijal od 3. do 8. septembra v Celju in Žalcu. Poleg domačih skupin Grifon in Celjske folklorne skupine so se nam pridružile še skupine s Slovaške, Makedonije, Nizozemske in Hrvaške. Žal je v zadnjem trenutku udeležbo odpovedala skupina iz Ukrajine. Folklorniki so se predstavili na otvoritvi festivala v Žalcu in v vseh večjih nakupovalnih središčih v Celju, sodelovali pa so tudi na centralnem odru v okviru Evropskega prvenstva v košarki. Posebno mesto so zavzemale predstave za otroke iz žalskih in celjskih osnovnih šol.

Dvorane so bile napolnjene do zadnjega kotička, največje simpatije otrok pa je nedvomno požela skupina z Nizozemske.

Novost je širitev festivala v občino Laško, kjer je bil izveden celovečerni koncert v sodelovanju z domačo skupino Lipa Rečica. Makedonce, ki živijo v Celju in okolici, smo presenetili z makedonskim večerom, kjer so se lahko srečali s plesalci iz Bitole. Krona vsega sta nedvomno bila petkov in sobotni gala koncert v Celju in Žalcu, kar je potrdila tudi navdušena publika.

Kljub natrpanemu programu smo našli čas, da smo gostom pokazali lepote Savinjske doline in mesta Celje. Sodeč po izjavah in ocenah, ki smo jih dobili od gostujočih skupin, so pri nas preživeli čudovite dni in nas zadovoljni zapustili v nedeljo zjutraj, ko so pot nadaljevali v Kamnik, na Dneve narodnih noš.

Bogdan Kumperger

Aktiv mladih v Zacatecasu

Na zacatecaško letališče sem prispela v soboto, 26. oktobra v dopoldanskih urah. Po zajtrku, kjer sem se srečala tudi z gospo Magdaleno Tovornik, so me peljali v hotel, kjer sem imela čas počivati po utrujenosti, ki jo je doprinesla pot in časovni zamik. Bili smo kar sedem (7) ur pred slovenskim časom. Naslednji dan smo že pridno sedeli na sestanku mednarodnega Aktiva mladih. Prisotni smo bili predstavniki sedmih (7) različnih držav: Argentine, Estonije, Kanade, Kolumbije, Mehike, Severnega Cipra in Slovenije. Po produktivnih sedmih (7) urah sestankovanja, kjer smo določili vse formalnosti, smo se dogovorili, da se bomo v naslednjih dneh družili, kolikor bo le možno. Veliko predstavnikov je prispelo prepozno za naš sestanek, zato smo ga v zadnjih dneh kongresa ponovili in manjkajoče seznanili s pomembnimi informacijami, ki smo jih med prvim sestankom obdelali. Mimogrede: ste opazili, kolikokrat se ponovi številka *sedem* v poročilu?

Spet moram reči, da sem se zelo veliko naučila in spoznala veliko ljudi, za katere sem prepričana, da bomo ostali prijatelji. Vsakokrat

znova se začudim, koliko se ljudje cenimo med sabo, kako dobro se poznamo, kako se spoštujemo in kakšna močna prijateljstva se stkejo med udeleženci kongresa, pa čeprav se vidimo le sedem dni v letu. Odhod iz Zacatecasa (3. novembra) je pustil grenak priokus v ustih. Pa ne samo zaradi poslavljanj. Zgodilo se je namreč, da so za moj let prodali več kart, kot je bilo sedežev, pa ravno jaz sem morala ostati na zacatecaških tleh. Prespala sem noč v dodeljenem hotelu, pot nadaljevala naslednje jutro, po srečnem spletu okoliščin pa sem si lahko ogledala še celoten Mexico City, za kar sem zelo hvaležna nemški delegaciji, ki je prišla na ta kongres spremljati organizacijo, saj ga bodo drugo leto organizirali prav oni. Mislim, da jim moram v zahvalo naslednje leto prinesiti kakšen gosti sok s smetano.

Maša Kumperger

Vabilo na sejem v Pendiku

Turška nacionalna sekcija CIOFF® vabi tudi letos od 20. do 28. septembra v Pendik dva slovenska demonstratorja slovenske ljudske obrti. Vabljen(a) sta izdelovalca(ki) tradicionalnih predmetov, katere bi na dodeljeni stojnici velikosti 9 m² pred občinstvom tudi izdelovala(i). Sodelovali bodo zastopniki 70 držav. V letu 2013 sta to uspešno ustvarili čipkarici iz Idrije, ki sta ob samem prikazu klekljanja tudi uspešno prodajali svoje izdelke.

Organizator krije stroške leta iz Slovenije do Istanbula in nazaj ter stroške bivanja v času prireditve v hotelu s 5* kot tudi vse ostale prevozne stroške. Na razpolago jima bo ves čas prevajalec za angleški jezik, kar pa pogojuje, da mora vsaj eden od obeh demonstratorjev enako obvladati angleški jezik. Pendik je del Istanbula, a leži na azijskem delu tega mesta.

Finančni pogoji so zelo ugodni, ugodna pa je tudi prilika, da v Turčiji predstavimo bogastvo slovenske ljudske obrti, ki je zelo raznolika in pestra. Posledično čipke ponovno ne pridejo v poštev.

Prijave sprejemamo do 1. februarja.

dr. Bruno Ravnikar, Strokovni svet ZLTSS

Po poteh šaleškega godca

Neva in Mile Trampuš, Branka in Andrej Košič smo generacija plesalcev pri Akademski folklorni skupini »France Marolt« ob koncu petdesetih in v začetku šestdesetih let preteklega stoletja. Verjamem, da je tudi to dejstvo vplivalo na našo kasnejšo tesnejšo povezanost v življenju, kot je morda v navadi med kolegi iz študentskih časov. Redna srečanja na nastopih Marolta, velenjske Koledre, kranjske Save, tržaške FS Stu ledi, ob folklornem festivalu v Beltincih, skupno bivanje med folklornim seminarjem na Badiji pri Korčuli, sodelovanje pri delu v upravnih organih Združenja folklornih skupin Slovenije, pa še kaj zraven so pomagali vzdrževati pristne prijateljske vezi, ki so se z leti vedno bolj krepile.

Rdeča nit življenja obeh zakonskih parov – ohranjanje ljudskega izročila nas je v zadnjih letih še tesneje povezala. K temu je morda največ pomagalo precej pogosto sodelovanje Mileta s Folklorno skupino DU Naklo. Pomembna točka povezanosti je bilo intenzivno sodelovanje v preteklih nekaj letih, in sicer najprej izvrstna Miletova glasbena priredba Plesov iz Podjune in Mežiške doline v izvedbi nakelskih plesalcev, s katerimi smo bili izbrani tudi za nastop na državnem folklornem srečanju v Beltincih. Poleg tega beležimo niz nastopov nakelskih folklornikov po domovini ter na gostovanjih v Ukrajini, na Poljskem, na Nizozemskem in na Portugalskem, na katerih nas je spremljal Mile kot violinist ali kontrabasist.

Vse navedeno, predvsem dogodki, ki so nas povezovali v zadnjih letih pred nesrečno Miletovo usodo, je bilo najpomembnejši razlog, da so velenjski Koledniki poleg FS Grifon, Petrovih tamburašev in medžimurskih folklornikov iz Velenja tudi Folklorno skupino Društva upokojencev iz Naklega povabili na spominski nastop, posvečen Miletu Trampušu, izjemnemu godbeniku in glasbenemu pedagogu, v mladih letih tudi folklornemu plesalcu, predvsem pa skupaj z ženo Nevo štirideset let nepogrešljivi duši folklorne skupine Koleda, brez dvoma ene najkvalitetnejših slovenskih folklornih skupin.

23. novembra sta bili tako v velenjskem Kulturnem domu dve predstavi, vsakič s približno uro in pol trajajočim programom

omenjenih skupin s sedmimi spleti iz različnih, pretežno slovenskih pokrajin ter Medžimurja, pri katerih je za šest od njih glasbo priredil Mile Trampuš.

Dobršen del večera je bil namenjen obujanju spominov na dogodke, ki so jih posamezniki doživljali ob srečanjih z Miletom, opisovanju najznačilnejših Miletovih karakternih in splošno človeških lastnosti, predvsem pa njegovih značilnosti, izkazanih na folklornem področju, od skoraj nepredstavljenih več kot dvajsetih instrumentov, na katerih je znal zaigrati vsaj »Na planincih«, seveda pa dejansko mnogo mnogo več, pa na Mileta kot predavatelja v glasbeni šoli oziroma na raznih seminarjih in glasbenih delavnicah, ali pa pisca priročnikov za igranje na kakšne tipične instrumente, do priznanega prirejevalca glasbene spremljave plesov pri folklornih skupinah z zelo jasno težnjo, da bi v svojih priredbah čim bolj verodostojno ohranil tipično značilnost originalne glasbe. To obujanje je z domiselnimi vprašanji v neprisiljenem, sproščenem pogovoru spretno vodila in usmerjala povezovalka Tatjana Vidmar, pa Miletovi nekdanji sodelavci, kolegi ali učenci, žena Neva. Mirko Ramovš, Bojan Knific, Andrej Košič, Neža Zagoričnik, Matija Blagus in Matjaž Salej so uspeli na dovolj zanimiv način pritegniti številno publiko, kar je s svojimi reakcijami tudi jasno izrazila.

Če za zaključek velenjskih dveh nastopov opišem še zaključno sliko, ko smo se vsi nastopajoči skupaj s publiko še enkrat s ploskanjem poklonili Miletu, ki se je pojavil na sliki na velikem platnu v ozadju odra, ne morem mimo dejstva, da sem videl marsikakšne oči, posebej med nastopajočimi, orošene od solz.

Teden kasneje, 30. novembra so velenjski Koledniki vrnili obisk Nakelčanom. Tudi pri nas smo pred skoraj uro in pol trajajočim programom najprej z minuto molka še enkrat počastili Miletov spomin, nato pa smo v pesmi, plesu in glasbi združeni predstavniki skupin iz dveh slovenskih pokrajin, brez pretiravanja lahko zapišem tudi dveh generacij, nakelskim prijateljem folklore prikazali delček našega ljudskega bogastva, na katerega bi bil brez dvoma tudi Mile ponosen, tako kot nekoč, ko je bil še živ med nami.

mag. Andrej Košič

Dober dan, Kitajska!

Veteranska skupina FS Emone se je med 17. in 29. 9. 2013 udeležila prvega mednarodnega festivala ljudskih plesov v Zhuangzhohju, v provinci Henan na Kitajskem, ki ga je organiziral kitajski CIOFF®. Datum festivala je bil načrtovan za mesec junij, kasneje so ga predstavili na september, kar je bilo za nas bolje, saj smo imeli na razpolago več časa za priprave. Navdušenje med plesalci je bilo veliko, navkljub nekaterim pomislekom, da nas čaka dolga in naporna pot.

Organizacijske priprave so se začele spomladi. Nekaj članov je začelo pripravljati vse potrebno za dobro organizacijo poti. Že junija smo imeli vsak svojo letalsko vozovnico. Čez poletje je bilo treba urediti le še nekaj zadnjih formalnosti, predvsem z organizatorji festivala, ki so nas do konca držali v negotovosti glede datuma festivala in zahtev v zvezi z nastopi. Urediti je bilo treba še prevoz instrumentov in kostumov. Največ preglavic nam je delal kontrabas, saj bi stal njegov prevoz skoraj toliko kot letalska vozovnica. Nazadnje smo se odločili, da vsak plesalec vzame svoj kostum v svoj kovček, ki ne sme tehtati več kot 23 kg, kontrabas si bomo izposodili na Kitajskem.

Potovanje nas je navsezgodaj 17. septembra pričelo 10 plesalk, 9 plesalcev in 6 glasbenikov. Dopoldne smo preživeli na letališču v Zürichu. Naš izposojeni violinist Tomaž si je krajšal čas z igranjem na violino, s čimer si je v svoje veselje in zadovoljstvo vseh drugih prislužil več vrčkov piva. V zgodnjih jutranjih urah smo pristali na neznansko velikem letališču v Pekingu, kjer smo se do letališke stavbe v letalu vozili vsaj še uro. Po opravljenih nekajurnih formalnostih smo sedli na avtobus organizatorjev festivala, ki nas je skupaj z dekleti iz Bangladeša popeljal 750 km v notranjost Kitajske, proti provinci Henan in glavnemu osem milijonskemu mestu Zhuangzhohju [Džankdžoe].

Prvi stik s Kitajsko je bil šokanten, predvsem zaradi neznanskih razsežnosti vsega, na čemer so obviseli naši pogledi. Ogromne stavbe in letališče, ogromno ljudi, ogromna letala, ki so se nad letališčem dvigovale skoraj vsako minuto. Še bolj šokantno je bilo vreme, saj se nebo ni videlo zaradi smoga. Nekje za rumeno sivo kopreno se je kazalo sonce kot žareča krogla. Naslednjih 760 km smo se vozili po obdelani ravnini, po avtocesti z mogočnimi križišči in malo prometa. Ob cesti je tekla na velikih betonskih tramovih postavljena železniška trasa, napravljena za hitri vlak, ki je nekajkrat kot blisk švignil mimo nas.

Zvečer smo se utrujeni in lačni nastanili v udobnem hotelu, s prijaznim osebjem in dobro kuhinjo. Tako smo se prvič soočili s kitajsko hrano in paličicami, kar je bilo za marsikoga naporno doživetje. Ob pivskih steklenicah smo kmalu pozabili na govejo juho in pražen krompir ter se vdali v usodo. Naslednjih deset dni smo se privajali na nove okuse in na raznolikost kitajske kuhinje. Na splošno je bila hrana odlična, s pretežno kuhano zelenjavo, malo mesa in ribami, s skoraj nič krompirja in začinjena z eksotičnimi začimbami. Vmes smo v omaki opazili tudi kurje kremplje in ocvrte kurje možgane. Vsaka hotelska soba je bila opremljena z računalnikom, česar smo bili vsi zelo veseli. Žal pa na Kitajskem FB ne deluje oz. je plačljiv in zelo nezaželen. Na Google se je tudi bilo zelo težko priključiti, poleg tega so vsa navodila v kitajskih pismenkah, skozi katere so se le najvztrajnejši prebili zgolj slučajno.

Dan po prihodu smo imeli navsezgodaj generalko za popoldansko slavnostno odprtje festivala. V arhitekturno dovršenem okolju moderne mestne četrti smo preživeli ves dan ter čakali na navodila koreografa, jedli čudne hamburgerje in pili še bolj čudne sadne napitke.

Festivala, ki je potekal med 19. 9. in 28. 9., smo se udeležile tri skupine iz Evrope (Slovenija, Romunija, Turčija), iz Bangladeša, Egipta, Senegala, Kolumbije, s Šri Lanke, Tajske ter nekaj kitajskih revijalnih seniorskih ženskih skupin, otroških skupin in mladina iz šaolinske šole borilnih veščin. Organizatorji so iz ozadja skrbeli, da je vse potekalo nemoteno. Pomagali so nam tudi mladi kitajski vodiči, študentje prostovoljci, ki so se zelo trudili olajšati nam vsakodnevne obveznosti in težave, povzročene predvsem zaradi težkega sporazumevanja, saj povprečen Kitajec ne govori nobenega tujega jezika, poleg tega je tudi govorica telesa drugačna oz. geste pomenijo vse kaj drugega kot tukaj.

Na veličastni otvoritvi festivala smo se s kratkim programom pred najvišjimi predstavniki mesta Zhuangzhoe, province Henan in festivala zvrstile vse nastopajoče skupine. Po otvoritvi so nas popeljali na ogled prekrasno urejenega kulturnega središča, kjer smo si ogledali etnografsko zbirko domače in umetne obrti in vrhunskih tekstilnih izdelkov starih kitajskih mojstrov. Res impresivno doživetje, tako zaradi arhitekture stavbe kot tudi okolice, v katero je stavba umeščena.

Program festivala je bil pisan, vsak dan smo v povprečju nastopali dvakrat. Dopoldne pred domačini v kakšni od mnogih četrtih skupnosti, zvečer ali pozno popoldne v dvorinah in šolah, enkrat tudi v

Applovi tovarni, pred tamkajšnjimi delavci. Navadno smo odplesali en ali dva plesa. Povsod so nas sprejeli zelo prijazno, še posebno so bili zadovoljni in veseli ob štajerskih plesih, ko plesalka med občinstvom poišče soplesalca. Ker Kitajci ne poznajo parnih plesov, so bili naši slovenski plesi zanje nekaj novega. Navdušeni so bili tudi nad frajtonarico.

Po nekaj dneh smo se (Emonci, Turki, Egipčani in dekleta iz Bangladeša) za dva dni preselili v Kayfeng, druge skupine pa v Luoyang, stari mesti, kakih 80 km iz Zhuangzhoe, znani po množici kulturnih spomenikov, nekoč pomembni mestni in kulturni središči province. Tu smo nastopali dvakrat na dan, na odprtih odrih v središču starega mestnega jedra, v lepem okolju, s pridihom preteklosti. Vsak nastop si je ogledala množica domačinov, ki so nas sprejeli izredno toplo. Navdušeno so nas opazovali in vzklikali. S štajerskimi plesi smo poželi največ aplavza. Vsak večer smo nastopali na odrih in v dvorinah polnih mladih ljudi in se v poznih urah vračali v Central Capital hotel, kjer smo bili nastanjeni in varovani, saj je hotel obdan z ograjo in stražarji. Zaradi obilice nastopov ni bilo veliko priložnosti za pohajkovanje, zato so nam organizatorji festivala v Kajfengu omogočili skupni ogled starega mestnega jedra, peljali so nas v delavnico tiskov in poslikav s tradicionalnimi kitajskimi motivi, ogledali smo si park krizantem, park, ki ga urejajo upokojenci, hišo premožne kitajske družine z gospodarskim poslopjem in opremo iz preteklosti, ki je danes muzej, tempelj dinastije Song, ki stoji sredi mesta. Zadnji večer v Kaifengu so nam organizatorji v hotelu pripravili manjšo svečanost, kjer smo si izmenjali darila, dobili plakete in napravili skupinsko fotografijo.

Odpravili smo se proti Henanu in si med potjo ogledali tempelj Šaolinov. V samostanski kuhinji so nam pripravili značilno, zelo okusno vegetarijansko kosilo. Nihče ni opazil, da so jedi brezmesne, dokler nam niso vodiči povedali, da v hrani ni niti malo mesa. Večina nas je mislila, da smo končno prišli do malo mesne hrane, izkazalo pa se je, da so Šaolini strogi vegetarijanci. Nekateri med nami so zatrjevali, da so jedli odlične ribe. Po kosilu smo si ogledali šolo borilnih veščin. Skoraj tisoč gojencev šole nas je na šolskem dvorišču sprejelo s ploskanjem. Pripravili so nam atraktivni program s prikazom dela svojega načina življenja in znanja, ki ga pridobijo z nenehnim urjenjem in disciplino.

V Zhuangzhou smo se vrnili v že znani hotel in zvečer takoj pohiteli v novoodkrita trgovino s kitajskim pivom. Po nekaj dneh nas je lastnik

že poznal in se veselil našega obiska kot tudi prodajalke v bližnjih trgovinah športne opreme znanih blagovnih znamk, lahko tudi odličnih ponaredkov!? Tam so naše folklorne vključile vse svoje znanje ročnega sporazumevanja in trgovanja. V času festivala smo lastniku trgovine verjetno izpolnili letni plan prodaje piva, ravno tako tudi sosednjim športnim trgovinam. Kitajsko pivo je dobro, nekoliko lažje od našega, tudi cena je odlična, saj je najcenejše stalo le 0,37 evra.

Ker se je festival zaključeval in je bil 28. 9. načrtovan odhod skupin, smo zadnji dan preživel na generalki za zaključni nastop. Pred galerijo so organizatorji postavili velik oder, na katerem smo se s kratkim programom še zadnjič predstavile vse sodelujoče skupine.

Naslednje jutro smo se z avtobusi odpravili na dolgo pot v Peking. Vozili smo se 12 ur, z obiskom vseh stranišč in trgovin ob poti. Prečkali smo Rumeno reko, opazovali urejena in obdelana polja z množicami obdelovalcev. Strojev ni bilo nikjer videti, kot tudi ne vasi.

V nedeljsko jutro smo se zbudili v Pekingu, v zanemarjenem hotelu na obrobju mesta, kjer smo se znašle vse skupine. Naslednja dva dni smo preživel v lastni organizaciji. Tam se nam je pridružila sinologinja Barbara Jamnik, izjemna gospa, ki odlično obvlada kitajščino in že pet let živi na Kitajskem. Vodila nas je po Pekingu, v sodelovanju z vodičko iz agencije, kjer je tudi sama zaposlena. Skupaj sta nas popeljali na Kitajski zid, kar je posebno doživetje, tudi zaradi vožnje z gondolo in same hoje po obzidju, ki je mogočno, vendar do zadnjega kotička napolnjeno z obiskovalci. Potem smo odšli na izvrstno kitajsko kosilo v zgornjem nadstropju tovarne žada. Ogledali smo si čudovite primerke in pri ustvarjanju opazovali mojstra. V tovarni svile smo si ogledali postopek pridobivanja svile, od tam odšli na pokušino čajev, nato pa na vožnjo z rikšami v stari del mesta, ki je zelo lep, impresiven, s starimi stavbami ob vodi in z množico prijetnih lokalov. Že močno utrujeni in lačni smo odšli na večerjo, kjer so nam ponudili pekinško raco in večjo količino kitajskega žganja. V gostišču smo bili priča praznovanju rojstnega dne, slavljencu smo zapeli »Kol'kor kapljic tol'ko let«. Iz hvaležnosti nam je razdelil svojo torto. Slavljenc verjetno ne bo nikoli pozabil tega praznovanja, mi pa ne njegove torte! Naslednji dan smo odšli na trg Nebeškega miru in v Prepovedano mesto. Utrujeni od velikih razdalj in vseh mogočih vtisov smo še zadnjič jedli odlično kitajsko hrano ter nato odšli v nakupovalni center po darila. Kasneje smo ugotovili, da smo kupili lepe, toda neuporabne ponaredke.

Vtisov je preveč, da bi jih lahko strnili v kratke misli. Kitajsko je treba doživeti! Prepričana sem, da nikomur ni žal, da se je udeležil te turnee. Slovensko plesno izročilo smo predstavili po najboljših močeh, glede na okoliščine, v katerih smo se znašli. Žal smo nemalokrat tudi improvizirali, ampak tako pač je na takšnih turnejah, kjer ni na razpolago ne ustreznih garderob ne pravega časa za preoblačenje. Kljub vsemu smo vsi prišli s Kitajske polni lepih vtisov in z željo po novi turneji.

Zora Slivnik Pavlin

43. Svetovni kongres CIOFF®

V Zacatecasu v Mehiki je od 26. oktobra do 2. novembra 2013 potekal 43. Svetovni kongres CIOFF®, kjer sem bila kot nacionalna delegatka prisotna od 30. oktobra do 3. novembra 2013. V slovenski delegaciji sta bili še Magdalena Tovornik kot predstavica CIOFF® pri Unescu ter Maša Kumperger kot predsednica Aktiva mladih. V sklopu kongresa sem bila tako prisotna na sestanku Srednjeevropskega sektorja, kulturni konferenci, generalni skupščini in na odprtem forumu.

Drugega **sestanka Srednjeevropskega sektorja CIOFF®** v letu 2013 se je od 17 držav v tem sektorju udeležilo le šest nacionalnih delegatov, in sicer iz Avstrije, Češke, Nemčije, Madžarske, Romunije in Slovenije. Na sestanku smo pregledali in potrdili zadeve, ki se tičejo članic sektorja ter se dogovorili o stvareh, ki so bile kasneje predstavljene na generalni skupščini. Naslednji sestanek Srednjeevropskega sektorja bo potekal od 28. maja do 1. junija 2014 v Kranju, zato smo v Zacatecasu že naredili najavo sestanka ter predstavili program. Uradno vabilo bodo vse nacionalne sekcije dobile po elektronski pošti. Leta 2015 bo spomladanski sestanek Srednjeevropskega sektorja gostila Avstrija. Na sestanku je bilo še izpostavljeno, da že dolgo ni bilo festivala Srednjeevropskega sektorja, zato je želja, da se ga ponovno organizira, vendar še ni predlogov in kandidatov za organizacijo.

Kulturna konferenca je bila namenjena praznovanju 10. obletnice sprejetja Unescove Konvencije o varovanju nesnovne kulturne dediščine. Prvi del konference je bil namenjen temi »Unesco: prostor za razvoj«. Direktor regionalnega inštituta za svetovno dediščino Unesca v Zacatecasu Adolfo Yañez Rodríguez je tako predstavil inštitut, njihove projekte in sodelovanje z nevladnimi organizacijami. Mehika je namreč na Unescovi listi svetovne dediščine na petem mestu po vpisanih enotah, med latinskoameriškimi državami pa na prvem. Drugi del kulturne konference je bil namenjen nesnovni kulturni dediščini Mehike. Antropologinja Yolotl Gonzales Torres nam je predstavila mehiški dan mrtvih oz. domorodna praznovanja, ki so povezana s tem dnevom in so vpisana na reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine pri Unescu. Na tem seznamu so tudi mariachi, njihov razvoj pa je ob primerih igranja mariachev predstavil antropolog Jesús Jauregui, ki je tudi avtor knjige »Mariachi – nacionalni simbol«. Med kulturno konferenco so nam organizatorji predstavili še folklorne kostume vseh mehiških regij.

Tema letošnjega **odprtega foruma** je bila »Kulturna raznolikost, bogatenje skupnosti«. Razumevanje nesnovne kulturne dediščine različnih skupnosti namreč omogoča medkulturni dialog in spodbuja spoštovanje drugih načinov življenja. Po predstavitvi petih zanimivih referatov je sledila diskusija, med katero so bili predstavljeni primeri etničnih skupnosti oz. imigrantov, ki sestavljajo folklorne skupine v Sloveniji, Južni Afriki, Argentini, Braziliji ter Kanadi. Med drugim je bil predstavljen primer odlične poljske folklorne skupine iz Toronta, ki je leta 2011 nastopila na festivalu v Zacatecasu. Na otvoritvi in zaključku so nastopali tako s poljsko kot s kanadsko zastavo, pri njihovi napovedi pa je bila podana dodatna obrazložitev. Na odprtem forumu je bilo izpostavljeno, da CIOFF® nima natančnih pravil glede nastopanja folklornih skupin imigrantov oz. etničnih skupin na folklornih festivalih v tujini. Največ je torej odvisno od direktorjev festivalov, ki odločijo, ali bodo take skupine sprejeli ali ne, seveda pa je potrebno poskrbeti, da bo pri napovedih skupine in v promocijskih materialih festivala zagotovljena natančna obrazložitev.

Generalna skupščina CIOFF® je potekala več dni. Med drugim smo sprejeli finančno poročilo za leto 2012 in proračun za leto 2014. Predstavljeno je bilo letno poročilo za leto 2012, poročila so predstavili

vsi sektorji, vse komisije in delovne skupine ter CIOFF® mladi, Magdalena Tovornik pa je podala poročilo o sodelovanju CIOFF® in Unesca ter poudarila, da je CIOFF® akreditirana nevladna organizacija pri Unescu, zato je to naša priložnost, da Unescu ponudimo strokovnjake pri pregledovanju in ocenjevanju vlog za seznama nesnovne kulturne dediščine, ki se bodo nanašale na folklorno izročilo. Na generalni skupščini je bilo tudi posebej poudarjeno, da se logotip Unesca lahko uporablja le v primeru, ko festival ali dogodek dobi pokroviteljstvo Unesca.

Predstavljen je bil program kulturnih ambasadorjev, v sklopu katerega bodo folklorne skupine, ki se bodo mednarodnih festivalov udeležile s pomočjo nacionalne sekcije (ne preko neposrednega kontakta s festivalom), prejele naziv »CIOFF® Cultural Ambassadors (leto)«. Naziv bo podelila nacionalna sekcija CIOFF® za dobo enega leta, seznam skupin pa bo objavljen na CIOFF® spletni strani. Tudi festivali bodo lahko prejeli naziv »CIOFF® Ambassador Festival (leto)«. Naziv se bo podeljeval CIOFF® festivalom, ki bodo povabili vsaj pet skupin (ali vsaj 50 % skupin) prek svoje nacionalne sekcije CIOFF®. Za naslov se lahko potegujejo le festivali, ki pravočasno oddajo festivalsko poročilo. Naziv bo podelila CIOFF® festivalska komisija za obdobje enega leta, seznam festivalov bo prav tako objavljen na CIOFF® spletni strani.

Posebna zahvala je bila na generalni skupščini izražena dr. Brunu Ravnikarju, ki je pripravil zgodovino CIOFF® za obdobje od leta 2000 do leta 2010. Žal so bili stroški za tisk v Mehiki previsoki, zato bo trenutno zgodovina objavljena na spletni strani CIOFF® in poslana po elektronski pošti vsem nacionalnim sekcijam.

Generalna skupščina je v vrste CIOFF® družine sprejela tudi nekaj novih članic, med katerimi sta polnopravni članici postali Gvatemala in El Salvador. Danska je bila izbrisana iz članstva.

Lani je bila v sklopu CIOFF® izdana knjiga otroških pesmi z vsega sveta. Knjiga bo na voljo v spletni prodajalni po ceni 10 EUR + poština. Vsaka od 54 držav, ki so prispevale pesmi (med njimi je tudi Slovenija), je že prejela dva izvoda knjige, na voljo pa je še 250 izvodov. CIOFF® je izdal tudi USB spominsko kartico, ki jo nacionalne sekcije lahko kupijo po ceni 10 EUR + poština, na kartici je že PPT predstavitev CIOFF® v vseh treh uradnih jezikih (angleščini, francoščini in španščini). Vse nacionalne sekcije in njihove članice so vabljeni k oddaji prispevkov

za CIOFF® glasila. Želja uredništva je, da se pri oblikovanju glasila pridružijo tudi tiste nacionalne sekcije, ki še niso sodelovale.

Enega od vrhuncev generalne skupščine so predstavljale volitve. Za vsako od funkcij je bil le en kandidat, zato so bili vsi soglasno sprejeti s ploskanjem. Izvoljeni so bili:

- predsednik: Philippe Beaussant iz Francije (za 4 leta),
- podpredsednik za administracijo: Norbert Mueller iz Nemčije (za 4 leta),
- podpredsednik kulturnega programa: Hugo Ifran iz Argentine (za 2 leti),
- blagajnik: Esa Vilhonen s Finske (za 4 leta),
- generalna sekretarka: Olga Maloney iz Velike Britanije (za 2 leti),
- predsednica kulturne komisije: Beatriz Sangoy iz Argentine (za 2 leti),
- predsednik festivalske komisije: Namyong Kim iz Koreje (za 4 leta),
- predsednica komisije za komuniciranje in odnose z javnostmi: Karen Babcock iz ZDA (za 4 leta) in
- predsednik volilne komisije: Hans Leiton Gutierrez iz Kostarike (za 2 leti).

Generalna skupščina je potrdila tudi kandidata za naslednjo folkloriada. Od zadnje nedelje v juliju do zadnje nedelje v avgustu 2016 bo folkloriada potekala v Zacatecasu v Mehiki. Do sedaj sta bili dve folkloriadi v Evropi, dve v Aziji, leta 2016 pa bo prva v Latinski Ameriki.

Na kongresu smo razdelili vabila slovenskih festivalov, ki so jih pripravili za tuje nacionalne delegate, ter lobirali za vabila slovenskim skupinam. Dobili smo nekaj vabil za čezoceanske turneje. Na kongresu je bilo prisotnih malo evropskih delegatov, zato neposredno pridobivanje vabil za bližnje države, v katere se slovenske folklorne skupine predvsem zaradi finančnih razlogov lažje odpravijo, ni bilo tako uspešno.

Oktobra 2014 bo 44. svetovni kongres CIOFF® potekal v mestu Bautsen v Nemčiji (blizu Dresdna). CIOFF® Nemčiji je partner pri organizaciji kongresa *Domovina*, organizacija Lužiških Srbov, ki živijo na območju Bautsna. Slovenska delegacija bo prisotna tudi na kongresu v Nemčiji, z moje strani pa le še zahvala upravnemu odboru ZLTSS za podeljeno priložnost zastopanja Slovenije na kongresu v Mehiki.

mag. Anja Soršak

FS Emona – veterani na Kitajskem (foto: Arhiv FS Emone)

Slovenska delegacija na CIOFF® skupščini 2013 v Zacatecasu, Mehika (z leve proti desni: Anja Soršak, Magdalena Tovornik, novoizvoljeni predsednik CIOFF® Francoz Philippe Beaussant, Maša Kumperger) (foto: Kati Taal)